

Sygn. akt V KK 418/22

POSTANOWIENIE

Dnia 26 października 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Błaszczyk

w sprawie **P. P.**

skazanego z art. 209 § 1a k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 26 października 2022 r., w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego, na niekorzyść skazanego

od postanowienia Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 2 lutego 2022 r., sygn. akt V Kzw 735/21

uchylającego postanowienie Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi

z dnia 23 listopada 2021 r., sygn. akt IV K 22/19,

p o s t a n o w i ł

uchylić zaskarżone postanowienie i przekazać sprawę Sądowi Okręgowemu w Łodzi do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy dla Łodzi - Śródmieścia w Łodzi wyrokiem z dnia 16 maja 2019 r., sygn. akt IV K 22/19 uznał **P. P.** winnym popełnienia występku z art. 209 § 1 i 1a k.k. za co wymierzył mu karę 10 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie zawiesił na okres 2 lat próby oraz zobowiązał go do systematycznego wykonywania ciężącego na nim obowiązku alimentacyjnego.

Wyrok powyższy uprawomocnił się w dniu 24 maja 2019 r.

Następnie wyrokiem Sądu Rejonowego dla Łodzi - Śródmieścia w Łodzi z

dnia 22 września 2020 r., sygn. akt VI K 565/20, P. P. został skazany: za występki z art. 209 § 1 i 1a k.k., popełnione w okresie od dnia 14 grudnia 2018 r. do dnia 7 lutego 2020 r., na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz za występki z art. 190 § 1 k.k. na karę 4 miesięcy pozbawienia wolności oraz karę łączną 8 miesięcy pozbawienia wolności.

Sąd Okręgowy w Łodzi wyrokiem z dnia 17 listopada 2021 r., sygn. akt V Ka 1387/20, wskazany wyżej wyrok utrzymał w mocy.

W związku z powyższym Sąd Rejonowy dla Łodzi - Śródmieścia w Łodzi postanowieniem z dnia 23 listopada 2021 r., sygn. akt IV Ko 2590/21 (IV K 22/19), zarządził skazanemu P. P. - na podstawie art. 75 § 1 k.k. - wykonanie warunkowo zawieszanej kary 10 miesięcy pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem tego Sądu z dnia 16 maja 2019 r., sygn. akt IV K 22/19.

W uzasadnieniu Sąd *meriti* podniósł, iż wobec prawomocnego skazania P.P. wyrokiem wydanym w sprawie o sygn. VI K 565/20 na karę pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania za umyślne przestępstwo podobne popełnione w okresie próby, zarządzenie wykonania kary w niniejszej sprawie było obligatoryjne.

Zażalenia na to postanowienie złożyli skazany oraz jego obrońca. Skarżący zarzucili naruszenie art. 75 § 4 k.k., polegające na zarządzeniu wykonania kary, pomimo iż upłynęło już 6 miesięcy od zakończenia okresu próby i tym samym wyrok uległ zatarciu.

Postanowieniem z dnia 2 lutego 2022 r., sygn. akt V Kzw 735/21, Sąd Okręgowy w Łodzi uchylił zaskarżone orzeczenie i umorzył postępowanie w zakresie zarządzenia wykonania warunkowo zawieszanej kary pozbawienia wolności.

W uzasadnieniu wydanego postanowienia Sąd odwoławczy stwierdził, że skoro wyrok w niniejszej sprawie uprawomocnił się w dniu 24 maja 2019 r., a okres próby kończył się w dniu 24 maja 2019 r., to pomimo zarządzenia wykonania kary przez Sąd pierwszej instancji w dniu 23 listopada 2019 r., a więc przed upływem okresu 6 miesięcy, o którym mowa w art. 75 § 4 k.k., a który mijał w dniu 24 listopada 2019 r., kwestionowane orzeczenie przed tą datą nie było prawomocne i dlatego po wskazanej dacie granicznej, tj. po dniu 24 listopada 2019 r., nie mogło

być już wykonywane. Z tego też względu, na skutek upływu okresu próby i dalszych 6 miesięcy - stosownie do brzmienia art. 76 § 1 k.k. - doszło w dniu 24 listopada 2019 r. do zatarcia skazania.

Kasację od tego orzeczenia wniósł Prokurator Generalny, który zaskarżył postanowienie w całości, na niekorzyść skazanego zarzucając mu rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie przepisów prawa karnego wykonawczego i materialnego, a mianowicie art. 75 § 4 k.k. i art. 9 § 3 k.k.w. w zw. z art. 178 § 5 *a contrario* k.k.w., polegające na błędnym przyjęciu przez Sąd Okręgowy w Łodzi, że dla obligatoryjnego zarządzenia - na podstawie art. 75 § 1 k.k. - wykonania kary pozbawienia wolności orzeczonej z warunkowym zawieszeniem jej wykonania niezbędnym jest, aby postanowienie w tym przedmiocie uprawomocniło się przed upływem terminu określonego w art. 75 § 4 k.k., podczas gdy, dla skutecznego zarządzenia obligatoryjnego na tej podstawie wykonania kary, wystarczającym jest, aby w tym terminie zapadło choćby nieprawomocne orzeczenie o zarządzeniu wykonania kary podlegające wykonaniu, co w konsekwencji doprowadziło do niesłusznego uznania, że w dacie orzekania przez Sąd odwoławczy brak było możliwości zarządzenia orzeczonej wobec P.P. z warunkowym zawieszeniem wykonania kary pozbawienia wolności i niesłusznego umorzenia w tym przedmiocie - na podstawie art. 15 § 1 k.k.w. - postępowania wykonawczego.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Łodzi do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się zasadna w stopniu oczywistym, co umożliwiło, z uwagi na obecną treść art. 535 § 5 k.p.k., rozpoznanie jej na posiedzeniu, bez udziału stron.

Rację ma Prokurator Generalny, że zaskarżone kasacją postanowienie jest obarczone rażącym naruszeniem przepisu prawa materialnego wskazanym w zarzucie nadzwyczajnego środka zaskarżenia.

Nie ulega wątpliwości, że w sprawie niniejszej zaistniała sytuacja przewidziana w art. 75 § 1 k.k., zgodnie z którym sąd ma obowiązek zarządzenia

wykonania kary warunkowo zawieszanej, jeżeli skazany w okresie próby popełni podobne przestępstwo umyślne, za które orzeczono prawomocnie karę pozbawienia wolności. Nie ulega również wątpliwości, iż do zarządzenia wykonania kary, zgodnie z art. 75 § 4 k.k., może dojść jedynie w okresie próby oraz dalszych 6 miesięcy od jej zakończenia.

P. P. został skazany wyrokiem Sądu Rejonowego dla Łodzi - Śródmieścia w Łodzi z dnia 16 maja 2019 r., sygn. akt IV K 22/19, który uprawomocnił się w dniu 24 maja 2019 r. Wyznaczony skazanemu okres próby upływał w dniu 24 maja 2021 r., a więc postanowienie o zarządzeniu wykonania kary pozbawienia wolności mogło być wydane jedynie do dnia 24 listopada 2021 r. Orzeczenie Sądu Rejonowego dla Łodzi - Śródmieścia w Łodzi w tym przedmiocie zostało wydane w dniu 23 listopada 2021 r., jednak na skutek zażalenia skazanego, zostało uchylone przez Sąd Okręgowy w Łodzi, który stwierdził, że wprowadzie na dzień przed upływem okresu próby, tj. 23 listopada 2021 r. Sąd Rejonowy zarządził wykonanie wobec skazanego warunkowo zawieszanej kary pozbawienia wolności, jednakże postanowienie to nie uzyskało prawomocności do czasu upływu okresu próby.

Rzecz jednak w tym, co też zresztą słusznie dostrzega i podkreśla skarżący w kasacji, że w obecnym stanie prawnym przypadki, w których postanowienia wydawane w postępowaniu wykonawczym stają się wykonalne dopiero z chwilą uprawomocnienia się, stanowią jedynie nieliczne wyjątki. Wynika to wprost z unormowania art. 9 § 3 k.k.w. zgodnie z którym postanowienie w postępowaniu wykonawczym staje się wykonalne z chwilą wydania - chyba, że ustawa stanowi inaczej lub sąd wydający postanowienie albo sąd powołany do rozpoznania zażalenia wstrzyma jego wykonanie. W tym kontekście zauważyć należy, że postanowienie o obligatoryjnym (podkreślenie – SN) zarządzeniu wykonania kary w trybie art. 75 § 1 k.k. należy do grupy postanowień, które stają się wykonalne z chwilą wydania, przed upływem okresu wskazanego w art. 75 § 4 k.k. – chyba, że sąd wydający postanowienie albo sąd powołany do rozpoznania zażalenia wstrzyma jego wykonanie (por. postanowienie SN z dnia 20 czerwca 2013 r., I KZP 3/13, OSNKW 2013, z. 8, poz. 63). W sprawie niniejszej nie wstrzymano wykonania orzeczenia Sądu Rejonowego dla Łodzi - Śródmieścia z dnia 23 listopada 2021 r. przed rozpoznaniem zażalenia, a zatem przewidziany w art. 75 § 4 k.k. 6-

miesięczny termin został zachowany, gdyż orzeczenie to, jak to już wskazano na wstępie, zostało wydane przed dniem 24 listopada 2021 r., tj. przed upływem 6 miesięcy od zakończenia okresu próby. Nie zachodziła w szczególności sytuacja wskazana w treści art. 178 § 5 k.k.w., który to przepis jest wyjątkiem od regulacji zawartej w przepisie art. 9 § 3 k.k.w., określającym regułę wykonalności postanowień wydanych w postępowaniu wykonawczym.

Stanowisko to, jak wskazuje autor kasacji, było już wielokrotnie wyrażane w orzecznictwie Sądu Najwyższego i to zarówno na gruncie uprzedniej, jak i obecnie obowiązującej kodyfikacji karnej (por. m. in. uchwały SN: z dnia 18 stycznia 1962 r., VI KO 62/61, OSNKW 1962, z. 4, poz. 62 i z dnia 18 lutego 1972 r., VI KZP 70/71, OSNKW 1972, z. 5, poz. 77; postanowienia SN: z dnia 9 lutego 2016 r., IV KK 431/15, Lex nr 1973565, z dnia 12 kwietnia 2017 r., IV KK 425/16, Lex nr 2281269, z dnia 21 marca 2017 r., IV KK 51/17, z dnia 10 kwietnia 2018 r., III KK 96/18, Lex nr 2495945). Poglądy te (zwłaszcza wyrażony w treści ostatniego z powołanych wyżej judykatów) zachowują aktualność, a Sąd Najwyższy w obecnym składzie w pełni je podziela.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy uwzględniając kasację Prokuratora Generalnego w całości, uchylił zaskarżone postanowienie i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Łodzi, jako sądowi *ad quem*, który wyda zgodne z prawem orzeczenie. Będzie miał przy tym na uwadze sytuację, do której również nawiązano w kasacji, mianowicie fakt, że w sprawie Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi, sygn. akt IV K 22/19, wyznaczony skazanemu okres próby i dalszych 6 miesięcy upływał z dniem 24 listopada 2021 r. i przed tą datą, tj. 23 listopada 2021 roku wydano w trybie art. 75 § 1 k.k. (czyli obligatoryjne, a nie fakultatywne – art. 75 § 2, § 3 k.k.) orzeczenie o zarządzeniu wykonania warunkowo zawieszanej kary pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem w pierwszej z opisanych w niniejszym uzasadnieniu spraw.

Z przedstawionych wyżej względów Sąd Najwyższy orzekł, jak w części dyspozytywnej.

[as]